

Informatiedocument identificatie en registratie schapen & geiten

Code: K- VKE-I&R-ID02   Versie: 01

Ingangsdatum: 23-06-2023

Odz. Hoe hoort het eigenlijk?

Versie	Datum	Wijzigingen ten opzichte van vorige versie
01	22-06-2023	Nieuw informatiedocument
02		
03		

Inhoudsopgave

1	Algemeen.....	2
2	Doel van identificatie en registratie	2
3	Identificatie	2
3.1	Typen merken.....	2
3.2	Identificatie termijnen.....	3
3.3	Vervangen van merken / omnummeren.....	4
4	Tracering.....	4
4.1	Registratie: bedrijfsregister en I&R-database	4
4.2	Verplaatsingsdocument / vervoersdocument.....	5
4.3	Vlaggen en maatregelen.....	6
4.4	Officieel niet-identificeerbare schapen en geiten.....	7
5	Dieren uit andere landen	8
5.1	Uit andere lidstaten, directe bestemming Nederlands slachthuis.....	8
5.2	Uit andere lidstaten, die al in Nederland verblijven.	8
5.2	Import vanuit niet-Europese landen (waaronder Verenigd Koninkrijk).....	8
6	Slachtwaardigheid / Exportwaardigheid	8
7	Relevante wetgeving	9

1 Algemeen

In dit document worden de wettelijke voorschriften voor identificatie en registratie van schapen en geiten samengevat. In de werkvoorschriften *Exportcertificering Schapen en Geiten*, *AM-keuring Roodvlees* en *PM-keuringsbeslissing en onderzoek* is te lezen wat de interventies zijn bij niet-naleving.

2 Doel van identificatie en registratie

Het doel van I&R van dieren is tracering vanwege diergezondheids- en voedselveiligheidsredenen. Een schaap of geit voldoet aan de Europese (en aanvullende Nederlandse) voorschriften als het herkenbaar gemerkt is en als de registratie zodanig is dat de traceerbaarheid van het dier en de dierlijke producten geborgd is.

3 Identificatie

3.1 Typen merken

Schapen en geiten worden geïdentificeerd door middel van twee merken. Zie tabel 1 voor de mogelijke combinaties. Op de website van RVO is altijd een actueel overzicht te vinden van alle in Nederland toegelaten soorten [elektronische merken](#) en [conventionele merken](#). Als een merk niet op die lijst staat, is het geen toegestaan merk.

Tabel 1: mogelijke identificatiemiddelen voor schapen en geiten		
Conventionele oormerken (geel)	Bedrukt met de letters NL, gevolgd door de ID-code van het dier bestaande uit een combinatie van het UBN en een volgnummer. Sinds 9 juli 2005 moeten schapen en geiten 2 van deze merken hebben. Deze identificatiemerken mochten tot 1 januari 2010 worden gebruikt.	

<p>Elektronische oormerken (groen)</p>	<p>Groen oormerk, bedrukt met de landcode (NL/528) gevolgd door een individuele code van 12 cijfers waarvan de laatste 5 cijfers het werknummer vormen. Tussen het serienummer en het werknummer, staat het controle getal:</p> <table border="1" data-bbox="537 506 922 852"> <thead> <tr> <th colspan="2">Gegevens identificatiemiddel</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Landcode</td> <td>NL</td> </tr> <tr> <td>Levensnummer</td> <td>101631 6 07204</td> </tr> <tr> <td>Serienummer</td> <td>101631</td> </tr> <tr> <td>Controlegetal</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Werknummer</td> <td>07204</td> </tr> </tbody> </table> <p>In 1 van de 4 delen zit een transponder verwerkt.</p> <p>Een groen oormerk met transponder mag ook met een tatoeage gecombineerd worden, mits het dier in Nederland blijft.</p>	Gegevens identificatiemiddel		Landcode	NL	Levensnummer	101631 6 07204	Serienummer	101631	Controlegetal	6	Werknummer	07204	
Gegevens identificatiemiddel														
Landcode	NL													
Levensnummer	101631 6 07204													
Serienummer	101631													
Controlegetal	6													
Werknummer	07204													
<p>Maagbolus + grijs oormerk</p>	<p>De transponder zit in de maagbolus en die moet worden gecombineerd met een grijs oormerk. De opbouw van het levensnummer is het zelfde als bij groene elektronische oormerken.</p> <p>Een maagbolus mag ook met een tatoeage gecombineerd worden, mits het dier in Nederland blijft.</p>													

In andere lidstaten mogen lammeren ook geïdentificeerd worden met een merk dat alleen bedrukt is met het UBN van het geboortebedrijf. Deze lammeren moeten dan rechtstreeks van het geboortebedrijf naar een slachthuis voordat ze 12 maanden oud¹ zijn. Deze optie is voor Nederlandse lammeren niet toegestaan. Buitenlandse lammeren met zo'n 'geboortemerk' mogen wel vanuit een andere lidstaat naar een Nederlands slachthuis worden verplaatst, mits dat rechtstreeks vanaf het geboortebedrijf gebeurt (en dus niet via een VC en niet via andere houder).

3.2 Identificatie termijnen

Schapen en geiten moeten gemerkt zijn voordat ze het bedrijf verlaten. Het merken moet altijd uiterlijk binnen 6 maanden na de geboorte gedaan worden.

In Nederland zijn er aanvullende eisen voor geiten die op een melkgeitenbedrijven met meer dan vijftig dieren worden geboren. Deze geiten moeten binnen 7 dagen na de dag van geboorte gemerkt

¹ [Leeftijd schatting aan de hand van het gebit bij schapen en geiten](#)

en gemeld worden. Als op een melkgeitenbedrijf wordt gewerkt met een combinatie van een grijs oormerk en een maagbolus, moet het oormerk binnen 7 dagen worden aangebracht. De maagbolus mag tot 60 dagen na de geboorte aangebracht worden. De geit mag het bedrijf pas verlaten nadat de maagbolus is ingebracht.

3.3 Vervangen van merken / omnummeren

Als een merk kwijt raakt of onleesbaar wordt, moet de houder binnen 3 werkdagen een actie ondernemen:

Optie 1: vervangend merk bestellen, het levensnummer blijft hierbij gelijk. Het dier mag het bedrijf niet verlaten voordat het vervangende merk is ingebracht.

Optie 2: omnummeren, hierbij verandert het levensnummer. De resterende oude merken worden verwijderd en vervangen door nieuwe merken. Het dier mag het bedrijf niet verlaten voordat de nieuwe merken zijn aangebracht. Het omnummeren moet altijd worden gemeld in de database van RVO² zodat het dier traceerbaar blijft.

'Vrije merken' zijn oormerken die nog op voorraad zijn bij een houder; de merken liggen nog 'op de plank' en er is geen dier aan gekoppeld. Een andere houder mag deze merken overnemen. Daarvoor moet hij eerst een *merkoverdracht-melding* doen bij RVO. Daarna kan het merk gebruikt worden voor een geboortemelding of omnummeren.

4 Tracering

4.1 Registratie: bedrijfsregister en I&R-database

Alle mutaties moeten in een bedrijfsregister worden bijgehouden. Geboorte, verplaatsingen en sterfte of slacht moeten binnen 7 dagen genoteerd worden in het bedrijfsregister, waarbij de dag van de gebeurtenis dag 0 is. Het melden van verplaatsingen en sterfte of slacht moet binnen 7 dagen na de gebeurtenis (ook) in de I&R-database gemeld worden. De geboorte van een schaap of geit mag bij het aanbrengen van het merk gemeld worden aan de I&R-database, mits de daadwerkelijke geboortedatum wordt vermeld. Dit laatste is niet van toepassing op melkgeitenbedrijven met meer dan 50 geiten, daar moeten geboortes binnen 7 dagen in de I&R-database worden geregistreerd. De I&R-database mag ook gebruikt worden als bedrijfsregister.

De Nederlandse wetgeving verplicht aanvullende registratie van de geboortedatum, Europese voorschriften vragen om een geboorteaar. Een in Nederland geboren schaap of geit die niet aan de Nederlandse regelgeving voldoet en wel aan de Europese voorschriften, mag alleen naar een slachthuis of naar een andere lidstaat verplaatst worden³.

Voor aan- en afvoer van verzamelcentra gelden aanvullende eisen voor meldtermijnen wanneer er sprake is van meerdere verzamelslagen.

---

² Op de werkwijzer staat een handleiding voor het gebruik van de RVO I&R database (directie Handhaven -> divisie Inspectie -> afdeling dier -> kantlijn: I&R Dieren -> formulieren / handleidingen -> [Handleiding databank I&R](#))

³ Zie Regeling houders van dieren, artikel 5b.74

Tabel 2: samenvatting merk- en meldtermijnen

Gebeurtenis	Melkgeitenbedrijf met 50 dieren of meer	Schapen, overige geiten
Geboorte	Binnen 7 dagen na de geboorte merken én melden in de I&R database	Binnen 6 maanden na de geboorte merken en melden aan de I&R database, of eerder als ze het bedrijf eerder verlaten
Aanvoer, afvoer, import en export	Binnen 7 dagen na de aanvoer, afvoer of verplaatsing melden aan I&R database	Binnen 7 dagen na de aanvoer, afvoer of verplaatsing melden aan I&R database
Verzamelcentra	Alle aan- en afvoer op een verzamelcentrum moet direct genoteerd worden in het bedrijfsregister. Bij 2 verzamelslagen op 2 verzamelcentra moeten de aan- en afvoermeldingen op beide verzamelcentra direct gemeld worden in de I&R database.	Alle aan- en afvoer op een verzamelcentrum moet direct genoteerd worden in het bedrijfsregister. Bij 2 verzamelslagen op 2 verzamelcentra moeten de aan- en afvoermeldingen op beide verzamelcentra direct gemeld worden in de I&R database.
Dood, slacht	Binnen 7 dagen na de dood melden in de I&R-database (geldt ook voor doodgeboren lammeren)	Binnen 7 dagen na de dood melden in de I&R database.

4.2 Verplaatsingsdocument / vervoersdocument

Bij verplaatsingen moet de vervoerder bijhouden welke bedrijven hij/zij op welke datum heeft aangedaan en hoeveel dieren en van welk soort daar geladen en of gelost zijn. Tijdens het transport, moeten schapen en geiten vergezeld gaan van een document dat aan de eisen van de Diergezondheidswetgeving⁴ én van de transportverordening⁵ voldoet. Op [de website van RVO](#) is een standaarddocument gepubliceerd wat daarvoor gebruikt kan worden. Een ander formulier is toegestaan, mits minimaal dezelfde informatie wordt vermeld:

- Levensnummer(s)
- NAW en UBN van plaats van vertrek
- NAW en UBN van plaats van bestemming
- Datum en tijd vertrek
- Datum en tijd aankomst
- Registratienummer vervoerder
- Kenteken vervoermiddel

⁴ VO(EU) 2019/2035, artikel 50: verplaatsingsdocument

⁵ VO(EG) nr. 1/2005, artikel 4: vervoersdocument

Een papieren document is niet noodzakelijk als al deze gegevens, dus ook de gegevens over de vervoerder en het vervoermiddel, voorafgaand aan het transport zijn doorgegeven aan de I&R database. Bij verplaatsingen tussen lidstaten staat de informatie over het transport op het diergezondheidscertificaat (Traces) en is een apart vervoersdocument niet nodig.

Bij vervoer naar een slachthuis, moet ook de voedselketeninformatie doorgegeven worden. Dit kan zowel op papier als digitaal.

4.3 Vlaggen en maatregelen

Bij onjuiste registratie van schapen en geiten in de database van RVO wordt er een zgn. *maatregel* met een *vlag* geplaatst. De *maatregel* geeft aan wat de beperkingen zijn en de *vlag* geeft de reden van die maatregel. Bijvoorbeeld: een schaap met een gat in de historie van meer dan 7 dagen, krijgt de *maatregel* 'aan- en afvoerverbod' en de *vlag* 'Voldoet niet aan EU-eisen Scha'.

Maatregelen kunnen aan 1 dier opgelegd zijn, maar ook aan een heel bedrijf. Bijvoorbeeld bij een (tijdelijke) blokkade in verband met een dierziekteverdenking, dan geldt er een aan- en afvoerverbod voor het hele bedrijf.

Bij schapen en geiten wordt sinds 1 januari 2019 actief gestuurd op een sluitende registratie. Alle incorrecte mutaties na 1 januari 2019 moeten hersteld worden. Vind dat herstel niet tijdig plaats, dan wordt er een vlag en maatregel geplaatst. Oudere onjuiste registraties van voor 1 januari 2019 worden niet gevlagd en hoeven ook niet hersteld te worden.

Een houder heeft het recht om fouten te herstellen. De houder kan alle meldingen, ook definitieve meldingen, tot 112 dagen na de gebeurtenis zelf wijzigen. Na die 112 dagen moet het herstel bij RVO aangevraagd worden.

RVO beslist op basis van richtlijnen of ze het herstel uitvoeren. Bij twijfel, of in geval van slachtmeldingen, wordt navraag gedaan bij de eerste melder en / of de NVWA. Als een herstelmelding zonder aanvullende maatregel in het I&R systeem staat, mogen we aannemen dat het herstel terecht was.

Tabel 3: overzicht relevante maatregelen en vlaggen bij schapen en geiten

Vlag	Maatregel(en)
Niet identificeerbaar schaap/geit (geplaatst tot 21 april 2021) (zie paragraaf 4.4)	Aan- en afvoerverbod dier Niet geschikt voor humane consumptie
Voldoet niet aan EU-eisen (geplaatst vanaf 21 april 2021)	Aan- en afvoerverbod dier Niet geschikt voor humane consumptie

Tabel 3: overzicht relevante maatregelen en vlaggen bij schapen en geiten

Vlag	Maatregel(en)
Voldoet niet aan Nat. eis (bijv. geen geboortedatum, meldtermijn melkgeiten langer dan 7 dagen) (geplaatst vanaf 21 april 2021)	Aan- en afvoerverbod dier, tenzij bestemming slachthuis of export
Vlaggen m.b.t. verplaatsingen: - Gat in dierhistorie - Overlap in dierhistorie - aanvoermelding ontbreekt - afvoermelding ontbreekt (geplaatst vanaf 1 januari 2019, tot 21 april 2021)	Aan- en afvoerverbod
Dierziekteverdenkingen, zoals: - Blauwtong - Brucellose - Q-koorts - Scrapie - Etc. etc.	Aan- en afvoerverbod dier of bedrijf (soms: tenzij bestemming destructor of slachthuis) NB: vaak voor alle dieren van dat UBN.

4.4 Officieel niet-identificeerbare schapen en geiten

(artikel 39a van de nu vervallen Regeling I&R dieren)

Schapen of geiten waarvan een veehouder de identiteit niet kon aantonen of waar andere I&R tekortkomingen waren, werden onder toezicht van de NVWA als een niet-identificeerbaar schaap of geit geregistreerd in de centrale I&R-database. Het niet-identificeerbare dier is te herkennen aan het oormerk, waaruit aan de onderzijde een driehoekige inkeping is geknipt. Het levensnummer is nog leesbaar. Het dier kreeg de fictieve geboortedatum 1-1-1950, de vlag 'niet identificeerbaar dier' en de maatregel 'aan- en afvoerverbod'. Deze dieren mogen sinds het ingaan van de AHR helemaal niet meer verplaatst worden, niet naar een andere houder, niet naar een andere lidstaat en niet naar een slachthuis.⁶

⁶ VO(EU) 2016/429, artikel 124, 2b

5 Dieren uit andere landen

Schapen en geiten die in de EU geboren zijn, moeten zijn gemerkt met twee merken en bij verplaatsing naar een andere lidstaat vergezeld gaan van een gezondheidscertificaat. Dit certificaat kan zowel op papier als elektronisch zijn.

5.1 Uit andere lidstaten, directe bestemming Nederlands slachthuis

Wanneer dieren rechtstreeks uit een andere lidstaat naar een Nederlands slachthuis worden gebracht, moeten ze binnen 72 uur na aankomst worden geslacht (of binnen 24 uur wanneer het blauwtong gevoelige dieren zijn die *uit* of *door* een blauwtong-gebied komen en niet zijn beschermd tegen blauwtong. Dit laatste is op het gezondheidscertificaat te lezen).

In sommige lidstaten mogen lammeren ook geïdentificeerd worden met een merk waar alleen het UBN van het geboortebedrijf op staat. Deze lammeren mogen rechtstreeks van het geboortebedrijf in de andere lidstaat naar een Nederlands slachthuis en moeten geslacht worden voordat ze 12 maanden oud⁷ zijn.

5.2 Uit andere lidstaten, die al in Nederland verblijven.

Dieren die geboren zijn in een andere lidstaat en die in Nederland verblijven, hebben de merken en de levensnummers zoals gebruikelijk in de lidstaat van herkomst. Op het moment van binnenbrengen in Nederland, moet het nummer van het gezondheidscertificaat in de database van RVO gemeld worden (per 21 april 2021). Vanaf het moment van binnenkomst gelden de Nederlandse voorschriften. Ontbrekende gegevens bij binnenkomst (zoals bijvoorbeeld de geboortedag en -maand) mogen niet belemmerend zijn. Dat betekent dat deze buitenlandse dieren wél verplaatst mogen worden naar andere houders, ook wanneer ze niet aan die aanvullende Nederlandse voorschriften voldoen.⁸

5.2 Import vanuit niet-Europese landen (waaronder Verenigd Koninkrijk)

Schapen en geiten die vanuit derde landen naar Europa verplaatst worden, moeten in de lidstaat van verblijf een nieuw identificatiemerk krijgen met een nieuwe identificatiecode volgens de regels van de lidstaat waar ze gaan verblijven (omnummeren). Het land van geboorte en de vorige identificatiecode worden in de I&R-database van die lidstaat vastgelegd.

Het verschil tussen schapen uit Noord-Ierland en andere delen van het Verenigd Koninkrijk is te zien aan het levensnummer. Het levensnummer van Noord-Ierse schapen begint met (UK) 17.

6 Slachtwaardigheid / Exportwaardigheid

Om toegelaten te worden tot de slacht of om in aanmerking te komen voor exportcertificering, moeten schapen en geiten voldoen aan de *Europese* voorschriften voor identificatie en registratie. Een lidstaat

---

⁷ [Leeftijd schatting aan de hand van het gebit bij schapen en geiten](#)

⁸ I.t.t. tot in Nederland geboren dieren, zie artikel 5b.74 van de Regeling houders van dieren.

mag aanvullende eisen opstellen, maar die mogen geen handelsbelemmering geven. De aanvullende Nederlandse eisen zoals de exacte geboortedatum zijn niet (meer) beperkend voor slacht en export.

In de werkvoorschriften I&R-roodvlees, K-RV-PM-WV01 PM keuringsbeslissing en onderzoek en K-LV-SGIU-01 – Werkvoorschrift voor exportcertificering van levende schapen en geiten is beschreven welke afwijkingen leiden tot interventies.

7 Relevante wetgeving ⁹

VO(EU) 2016/429 (diergezondheidsverordening)

VO(EU) 2019/2035 (regels voor traceerbaarheid van dieren, o.a. verplaatsingsdocumenten)

VO(EU) 2021/520 (traceerbaarheid: technische specificaties en meldtermijnen)

VO(EU) 2020/688 (art. 8 +9)

VO(EG) 178/2002 (algemene levensmiddelenwetgeving, tracering)

VO(EG) 1337/2013 (borging koppeling tussen dieren en vlees afkomstig van die dieren)

VO(EG) 1/2005 (vervoersdocument)

VO(EG) 853/2004 (Bijlage II, sectie II, punt 2a en Bijlage III, Sectie I, Hst IV, punt 3)

Wet dieren

Besluit houders van dieren

Regeling houders van dieren

Regeling handhaving en overige zaken Wet dieren

---

⁹ Disclaimer: hoewel deze samenvatting met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kunt u aan dit document geen rechten ontleen.